၁၉၂၄ခုနှစ်တွင် ဇီးကုန်းမြို့၌ အဘဦးထွန်းလှ+အမိဒေါ်မမကြီးတို့က မွေးဖွားခဲ့သည်။ မွေးချင်းလေးယောက်တွင် အကြီးဆုံးသားဖြစ်သည်။ ဇီးကုန်းမြို့ အေဘီအမ်(ABM)၊ အလယ်တန်းကျောင်းတွင် အလယ်တန်းပညာကိုသင်ယူခဲ့ပြီး ကြို့ပင်ကောက်မြို့ အာရ်စီအမ်(RCM)အထက်တန်းကျောင်းနှင့် နေရှင်နယ်အထက်တန်းကျောင်း၌ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ(၁၀)တန်းပညာသင်ကြားနေစဉ် ၁၉၄၂ခုနှစ်တွင် နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့ကိုတိုက်ခိုက်ရန် ဘီအိုင်အေ(BIA) ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်သို့ ဝင်ခဲ့သည်။

ဘီဒီအေ(BDA) ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော်သို့ ဆက်ဝင်ပြီး မင်္ဂလာဒုံ(ပထမအပတ်ဗိုလ်သင်တန်းတက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၅ခုနှစ်တွင် သရက်ခရိုင် စက်မှုလက်မှုတပ်ရင်း(၂)၌ တပ်ခွဲမှူးတာဝန်ဖြင့် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့ကိုတိုက်ခိုက်ပြီး သရက်ခရိုင်မင်းလှမြို့နယ် ဓောင်ချမ်းတောင်ဒေသတွင် စစ်ရေးခေါင်းဆောင်တာဝန်ဖြင့် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့အား လိုက်လံတိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ တော်လှန်ရေးပြီးသည့်အခါ သရက်ခရိုင်ပြည်သူ့ရဲဘော်ခရိုင်စစ်ခေါင်းဆောင်တာဝန်ယူပြီး ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့ကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သည်။ ရဲဘော်အဖြူအဖွဲ့ကွဲသည့်အခါ တပ်မတော်သို့ ရဲဘော်အဖြင့်နှင့် ပြန်ဝင်ခဲ့သည်။

၁၉၄၉ခုနှစ်တွင် အမှတ်စဉ်(၂)မေမြို့ ဗိုလ်သင်တန်းတက်ရောက်ခဲ့ပြီး အမှတ်(၂)ဗမာ့သေနတ်ကိုင်တပ်ရင်းတွင် တပ်စုမှူး တပ်ခွဲမှူးတာဝန်ဖြင့် တရုတ်ဖြူကျူးကျော်သူများကိုတိုက်ခိုက်သည်။ "နဂါးနိုင်"စစ်ဆင်ရေး၊ "မ"သုံးလုံးနယ်မြေရှိ ဗကပများအား တိုက်ခိုက်သည့် စစ်ဆေးရေးများတွင် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၃ခုနှစ်တွင်မေမြို့ဗိုလ်သင်တန်းကျောင်းသားတပ်ခွဲမှူးတာဝန်များ၊ ထို့နောက် ရန်ကြီးအောင်စစ်ဆင်ရေးတွင် ဦးစီးအရာရှိ၊ ၁၉၅၉ခုနှစ်တွင် တပ်ရင်းမှူးတာဝန်များ၊ ၁၉၆၃ခုနှစ်တွင် ပြည်သူ့လုပ်ငန်းနှင့် အိမ်ယာဆောက်လုပ်ရေးဌာနတွင် အတွင်းဝန်၊ ၁၉၆၇ခုနှစ် တပ်မ(၈၈)တွင် တပ်မမှူး၊ ၁၉၆၉ခုနှစ် အရှေ့ပိုင်းတိုင်းစစ်ဌာနချုပ်တိုင်းမှူးတာဝန်ဖြင့် လားရှိုးစစ်ဗျူဟာတွင် "ပန်ကျူး" စစ်ဆင်ရေးနှင့်ဗကပဗဟိုခွဲ အင်တောကျောက်ဂူစခန်းအား အပြီးချေမှုန်းခဲ့သည်။ ၁၉၇၂ခုနှစ် အနောက်တောင်တိုင်းစစ်ဌာနချုပ် ပုသိမ်တွင် ဖြတ်လေးဖြတ်စစ်နည်းဗျူဟာဖြင့် "တိုင်းလုံးအောင်"စစ်ဆင်ရေးနှင့် ထော်ပိုင်စစ်ဆင်ရေးတို့ဖြင့် တစ်တိုင်းလုံးအား သောင်းကျန်းသူတစ်ယောက်မှမရှိအောင်တိုက်ခိုက်ပေးခဲ့သည်။ ၁၉၇၄ခုနှစ်တွင် အလယ်ပိုင်းတိုင်းစစ်ဌာနချုပ်(ယခုတောင်ပိုင်းတိုင်းစစ်ဌာနချုပ်)၏ တိုင်းမှူးတာဝန်နှင့်ပဲခူးရိုးမတွင် ပြုလုပ်နေသည့်"အောင်စိုးမိုး"စစ်ဆင်ရေးတွင် စစ်ဆင်ရေးမှူးကြီးတာဝန်ဖြင့် "ဖြတ်လေးဖြတ်"စစ်နည်းဗျူဟာသုံးပြီး ပဲခူးရိုးမတစ်ခုလုံးအား ရောင်စုံသောင်းကျန်းသူတစ်ယောက်မှမရှိအောင် တိုက်ခိုက်ပေးခဲ့သည်။

၁၉၇၅ခုနှစ် သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာနတွင် ဒုတိယဝန်ကြီး၊ ဝန်ကြီး။ ၁၉၇၉ခုနှစ်တွင် ဗိုလ်မှူးချုပ်အဆင့်တိုးမြှင့်ခံရသည်။ ၁၉၈၈ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်၏ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

မာတိကာ

စဉ် အကြောင်းအရာ — စာမျက်နှာ

နိဒါန်း

၁။ တို့နိုင်ငံတော် ဘာကြောင့်ကျွန်ဖြစ်ခဲ့ရသလဲ
* ပထမအင်္ဂလိပ်-မြန်မာစစ်ပွဲမှစ၍ ၃

အပိုင်း (၁)

၂။ ကျောင်းသားလူငယ်များနှင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ၁၂
၃။ (BIA) ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် ၁၂
၄။ (BDA) ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် ၁၄
၅။ ပျဉ်းမနားသစ်တောကျောင်းမှ စတင်လာပုံ ၁၅
၆။ ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်ရန်အောင်အား စတင်တွေ့ရပုံ ၁၇
၇။ ဂျပန်ခေတ် မင်္ဂလာဒုံပထမအပတ် ဗိုလ်သင်တန်းသို့ ၁၈
၈။ ပထမပတ်ဗိုလ်သင်တန်းဖွင့်ပွဲ ၂၀
၉။ "ခံဘုကော်ယော်ဆေးတိုင်"၏ စစ်အတတ်သင်ကျောင်း
"ဗိုလ်သင်တန်းကျောင်း" ၂၄
၁၀။ မိုးအိကိုက်-မြွေကိုက် ၂၅
* နက်ခတ် ၂၉
၁၁။ ဂျပန်ခေတ် မင်္ဂလာဒုံ ပထမအပတ် ဘောလုံးပွဲကြီး ၃၃
၁၂။ စစ်ရေးလေ့ကျင့်မှုပြသခြင်း ၃၇
၁၃။ ပထမအပတ်ဗိုလ်သင်တန်းမှ အကြပ်များ သင်တန်းဆင်းခြင်း ၃၈
၁၄။ "ဘူရှိဒိုတိုဝ-ရှင်နကိုတိုနရီ"
"ခိုဟိုးဆေးတို ဝရှင်နကိုတိုနရီ" ၃၈
၁၅။ တိုဖြောင်-လောက်ဖန်း-ချုံရှင်းတိုက်ပွဲများ ၃၉
၁၆။ မင်္ဂလာဒုံပထမအပတ် ဗိုလ်သင်တန်းကျောင်းဆင်းခြင်း
(၁၉၄၃ ခုနှစ် မတ်လ ၃၁ ရက်) ၄၄

စဉ် အကြောင်းအရာ — စာမျက်နှာ

၁၇။ ရခိုင်ပြည်ရောက်တပ်ရင်း (၁) ၄၇
၁၈။ ကင်းတန်းကြီးတံတားတိုက်ပွဲ ၅၀
* ချုံရှင်းတိုက်ပွဲ တိုဖြောင်တိုက်ပွဲ
လောက်ဖန်းတိုက်ပွဲ (တကယ်တိုက်ရပြီပေါ့) ၅၇
၁၉။ စက်မှုလက်မှုတပ်ရင်း (၂) သရက်ခရိုင် ၅၈
၂၀။ လေလာလို့ပေါ့ လေမလာရင် ဒို့အရင်ရောက်သည် ၆၁
၂၁။ ဝမ်းရောဂါဖြစ်ရခြင်း ၆၆
၂၂။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့ကို တော်လှန်ခဲ့စဉ်က ၆၉
၂၃။ အထက်မင်းလှဓောင်ချမ်းတောင်တိုက်ပွဲ ၇၁
၂၄။ ဖမ်းဆီးရမိထားသည့် ဂျပန်စစ်သားအား
မဟာမိတ်တပ်ထံအပ်သည် ၇၆
၂၅။ သာယာဝတီ၊ နတ်တလင်း အရှေ့ပဲခူးရိုးမ ၇၇

အပိုင်း (၂)

၂၆။ တပ်မတော်ထဲပြန်ဝင်ပြီး အမှတ်(၂) မေမြို့ဗိုလ်သင်တန်းတက်ခြင်း
(၈.၈.၄၉ မှ ၁၁.၁၁.၄၉) ၈၃
၂၇။ မေမြို့အမှတ်(၂) ဗိုလ်သင်တန်းဆင်းပွဲ ၉၂
၂၈။ တောင်ကြီးနှင့် လွိုင်ကော်မြို့ သိမ်းသည့်တိုက်ပွဲများ
(၁၃.၁၁.၄၉) မှ (၆.၅.၅၀) ၁၀၁
၂၉။ ကယားပြည် လွိုင်ကော်တိုက်ပွဲ ၁၀၄
၃၀။ "နွားလည်ဘို့"တိုက်ပွဲမှ လွိုင်ကော်သို့ ၁၀၈
၃၁။ တပ်ခွဲမှူးဖြစ်လာရခြင်း ၁၁၆
၃၂။ လွိုင်ကော်နောင်ပုလဲတိုက်ပွဲ ၁၁၈
၃၃။ သောင်းကျန်းသူအဖွဲ့က ဝိုင်းတိုက်ပြီး လက်နက်ချနိုင်းခြင်း ၁၂၀
၃၄။ မြန်မာပြည်အလယ်ပိုင်း "မ"သုံးလုံးနယ်မြေ
စစ်ဆင်ရေး "မန္တလေး၊ မြင်းခြံ၊ မိတ္ထီလာ" ၁၂၆

စဉ် အကြောင်းအရာ — စာမျက်နှာ

၃၅။ မြစ်သားအကျော် ၁၂၈
၃၆။ စက်ဘီးကွန်မန်ဒိုအဖွဲ့ ၁၃၂
၃၇။ မန္တလေးကားလမ်းမကြီးဘေးမှ ချုံခိုတိုက်ပွဲ ၁၃၈
၃၈။ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီတို့၏
"မ"သုံးလုံးနယ်မြေ စစ်ဆင်ရေး ၁၄၃
၃၉။ မိခင်ရဲ့ နို့တစ်လုံးဖိုး ကျေခဲ့သည် ၁၄၆
၄၀။ ဘိုးမင်းခေါင်နှင့် တွေ့ခဲ့ခြင်း ၁၄၉
၄၁။ မြေအလမ္ပာယ်ဆရာ ၁၅၂
၄၂။ ပြင်စည်တိုက်ပွဲ ၁၅၄
၄၃။ နဂါးနိုင်တရုတ်ဖြူတို့အား တိုက်ခိုက်ရခြင်း ၁၆၈
* စစ်ဆင်ရေး ပထမအဆင့် ၁၇၄
* စစ်ဆင်ရေး ဒုတိယအဆင့် ၁၇၄
၄၄။ မေမြို့ဗိုလ်သင်တန်းကျောင်း ကျောင်းသားတပ်ခွဲမှူး
အရာရှိငယ်သင်တန်း အမှတ်စဉ် (၆) တပ်ခွဲမှူး ၁၉၀
၄၅။ ဗိုလ်လောင်းသင်တန်း အမှတ်စဉ် (၁၃)နှင့် (၁၅) ၁၉၃
၄၆။ ရန်ကြီးအောင်စစ်ဆင်ရေး ၁၉၄
၄၇။ မင်္ဂလာဒုံတိုင်းထောက်ပံ့ရေးတပ် (၆.၇.၅၆) ၂၀၈
၄၈။ အိန္ဒိယနိုင်ငံခြားသို့ သွားရခြင်း ၂၁၄
၄၉။ အမှတ် (၁၃) ခြေလျင်တပ်မဟာ (ပြည်)
"တပ်ပေါင်းဗိုလ်မှူး" ၂၂၇
၅၀။ အမှတ် (၂၂) ခြေလျင်တပ်ရင်း (ဖျာပုံမြို့)
"ခြေလျင်တပ်ရင်းမှူးတာဝန်" ၂၃၃
၅၁။ အမေရိကန်စစ်ဦးစီးတက္ကသိုလ် ၂၃၆
၅၂။ တောင်ငူခရိုင်လုံခြုံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှုကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ ၂၄၀
၅၃။ အမှတ် (၂) ချင်းသေနတ်ကိုင် တပ်ရင်းမှူး ၂၄၀
၅၄။ အလယ်ပိုင်းတိုင်းစစ်ဌာနချုပ်တွင် စစ်ဦးစီးမှူး(ပ)စစ်ဆင်ရေး ၂၄၁
၅၅။ ပြည်သူ့လုပ်ငန်းနှင့် အိမ်ရာဆောက်လုပ်ရေးဌာန(အတွင်းဝန်) ၂၄၂

စဉ် အကြောင်းအရာ — စာမျက်နှာ

အပိုင်း (၃)

၅၆။ အမှတ် (၈၈) ခြေမြန်တပ်မဌာနချုပ် မကွေးမြို့
(၁.၅.၆၇)မှ (၆.၇.၆၉) တပ်မမှူးတာဝန် ၂၄၇

အပိုင်း (၄)

၅၇။ အရှေ့ပိုင်းတိုင်း စစ်ဌာနချုပ် တိုင်းမှူးတာဝန် ၂၅၅
* ကာကွယ်ရေးအဖွဲ့များ ၂၆၀
* ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ၂၆၂
၅၈။ သိန္နီတံတားတိုက်ပွဲမှ ပန်ကျူးတိုက်ပွဲ ၂၆၄
၅၉။ ထို့ကြောင့် အောက်ပါစစ်ဆင်ရေးစီမံချက်ကို
တင်ပြဆောင်ရွက်သည် ၂၇၆
၆၀။ ဗမာပြည် ကွန်မြူနစ်ပါတီ ပေါ်လစ်ဗျူရို ဗိုလ်ချုပ်စိုးမောင် ၂၇၇
၆၁။ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ဗဟိုခွဲစခန်း
"တိုက်ခိုက်ချေမှုန်းခြင်း" ၂၈၁

အပိုင်း (၅)

၆၂။ အနောက်တောင်တိုင်းစစ်ဌာနချုပ် (ဧရာဝတီတိုင်း၊ ပုသိမ်မြို့)
တိုင်းမှူးတာဝန် ၃၀၉
၆၃။ တိုင်းလုံးအောင်စစ်ဆင်ရေးနှင့် ဧရာမင်းစစ်ဆင်ရေး ၃၁၃
၆၄။ စစ်ဆင်ရေးပြီး စစ်ဆင်ရေးတိုက်နည်း မဟုတ် ၃၁၄
* ကရင်ရောင်စုံသောင်းကျန်းသူများ ၃၁၅
* ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ ၃၁၆
* အမာခံများ ဖော်ထုတ်ခြင်း ၃၂၂
* ဦးစွာ အမာခံများကို ဖော်ထုတ်ခြင်း ၃၂၃
၆၅။ ထော်ပိုင်စစ်ဆင်ရေး ၃၂၆
၆၆။ တစ်ပတ်ပြန်လှည့်ခဲ့ရသည့် တိုင်းလုံးအောင်နှင့် ဧရာမင်းစစ်ဆင်ရေး...၃၃၇

စဉ် အကြောင်းအရာ — စာမျက်နှာ

အပိုင်း (၆)

၆၇။ အလယ်ပိုင်းတိုင်းစစ်ဌာနချုပ် (ယခု တောင်ပိုင်းတိုင်း)၏
တိုင်းမှူးနှင့် ပဲခူးရိုးမဒေသကြီး၏ စစ်ဆင်ရေးမှူးကြီးတာဝန်
(တိုင်းမှူးတာဝန်နှင့် စစ်ဆင်ရေးမှူးကြီးတာဝန်) ၃၅၀
၆၈။ ပထမအဆင့် "ဖြတ်လေးဖြတ်"စစ်နည်းဗျူဟာ ၃၅၄
* ပဲခူးရိုးမကြီးရဲ့ မြေအနေအထား ၃၅၆
* ရောင်စုံသောင်းကျန်းသူတို့၏ အခြေအနေ ၃၅၇
* မိမိတပ်များ၏ အခြေအနေ ၃၆၅
* ဖြတ်လေးဖြတ် စစ်နည်းဗျူဟာ၏ ပထမအဆင့် ၃၆၇
* မန်းသာစိန်အဖွဲ့အား ထပ်တိုက်ရပြန်ခြင်း ၃၆၉
၆၉။ ဗကပဗဟိုဆေးရုံနှင့် နို့တစ်လုံးစိန် ၃၇၂
၇၀။ ဘယ်ကဲ့သို့ စစ်အရှိန်တိုးမြှင့်မှာလဲ ၃၈၂
၇၁။ ဒုတိယအဆင့် ပဲခူးရိုးမတောင်ပေါ် နည်းဗျူဟာမြောက်
အခြေပြုရိက္ခာပိတ်ဆို့ရေး စီမံချက် ၃၈၈
၇၂။ ဗကပဗဟိုခွဲမှ သခင်တင်ထွန်းသမီး ဝါဝါ အလင်းဝင်ခြင်း ၄၀၀
၇၃။ ဗကပဗဟိုအဖွဲ့အား ဖမ်းဆီးရန် "ဆက်သွယ်သည်" ၄၀၄
၇၄။ ဗကပဗဟိုဆက်သားအဖွဲ့အား ဖမ်းဆီးတိုက်ခိုက်ရန် ၄၀၉
၇၅။ လေးကတိတောင်ယာစခန်းတွင် ချိန်းသည် ၄၁၂
၇၆။ ဗကပဗဟိုစခန်းနှင့် ဗဟိုစက်ကိုင်တင့်ဆွေ ၄၁၃
၇၇။ ဗကပဗဟိုစခန်း သခင်ဇင်နှင့် သခင်ချစ်တို့အား တိုက်ရန် ၄၁၅

စဉ် အကြောင်းအရာ — စာမျက်နှာ

အပိုင်း (၇)

၇၈။ စာရေးသူ၏ ခံယူချက်များနှင့် သုံးသပ်ချက်များ ၄၃၀
(က) ခံယူချက်များ ၄၃၀
(ခ) သုံးသပ်ချက်များ ၄၃၁
(ဂ) အတွေ့အကြုံများအပေါ် သုံးသပ်ခြင်း ၄၃၁
၇၉။ စစ်အောင်နိုင်ရသော အကြောင်းကြီးများ
"စစ်နည်းဥပဒေ" ၄၃၅
၈၀။ နိဂုံး ၄၃၆
၈၁။ ကိုးကားသော စာအုပ်စာတမ်းများ ၄၃၇